

Byla C-562/23

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį santrauka

Gavimo data:

2023 m. rugsėjo 11 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Upravno sodišče Republike Slovenije (Slovėnija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. rugpjūčio 24 d.

Pareiškėja:

T-2 družba za ustvarjanje, razvoj in trženje elektronskih komunikacij in opreme d.o.o.

Atsakovė:

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije

Pagrindinės bylos dalykas

Upravno sodišče (Administracinis teismas) pateiktas skundas, kuriame prašoma panaikinti sprendimą, kuriuo atmetas prašymas pratęsti sprendimo dėl radijo dažnių paskirstymo galiojimą; Europos elektroninių ryšių kodeksas; teisinio reguliavimo nuspėjamumas teisių turėtojams; Sąjungos teisės nuostatos aiškumas, tikslumas ir besąlygiškumas; tiesioginis Sąjungos teisės nuostatų taikymas

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aiškinimas; SESV 267 straipsnis

Prejudiciniai klausimai

1. Ar EERK direktyvos (2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas) 49 straipsnio 1 ir 2 dalys yra aiškios, besąlygiškos ir

- pakankamai tikslios, kad privatūs asmenys galėtų jomis remtis per nacionalinėse administracinėse institucijose ir teismuose vykstančius procesus?
2. Ar EERK direktyvos 49 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti taikomos ir tų individualių radijo spektro naudojimo teisių, kurios buvo suteiktos prieš įsigaliojant EERK direktyvai, galiojimo pratęsimui ir kokie bendrieji kriterijai taikomi tokiu atveju siekiant nustatyti, ar individualios teisės galiojimas turi būti pratęstas?
 3. Jeigu atsakymas į antrąjį klausimą būtų neigiamas, ar, siekiant įvertinti tinkamą individualių radijo spektro naudojimo teisių, suteiktų galiojant Leidimų direktyvai (2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo), galiojimo laikotarpį, taigi ir galimybę pratęsti jų galiojimą, reikia taikyti Leidimų direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje, t. y. Leidimų direktyvą iš dalies keičiančios direktyvos (2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos, Direktyvą 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų ir Direktyvą 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo) 5 straipsnio 2 dalies ketvirtoje pastraipoje išdėstytą nuostatą ir ar tokios nuostatos yra pakankamai aiškios, besąlygiškos ir tikslios, kad jomis remiantis būtų galima įvertinti, ar individualios radijo spektro naudojimo teisės galiojimo trukmė yra tinkama?
 4. Jeigu atsakymas į trečiąjį klausimą būtų teigiamas, kokius kriterijus reikėtų taikyti vertinant individualios radijo spektro naudojimo teisės galiojimo trukmės tinkamumą arba pareigą ją pratęsti?
 5. Jeigu atsakymas į pirmąjį, antrąjį ar trečiąjį klausimą būtų teigiamas, ar priimant sprendimą dėl pratęsimo reikia atsižvelgti į tai, kad galimybė pratęsti teisę naudoti radijo spektrą ilgesniam nei 15 metų laikotarpiui buvo aiškiai atmesta pagal nacionalinės teisės normas, galiojusias tada, kai minėta naudojimo teisė nustojo galioti?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva), visų pirma 5 straipsnis;

2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos, Direktyvą 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų ir

Direktyvą 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyvą iš dalies keičianti direktyva), visų pirma 3 straipsnis;

2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (EERK), visų pirma 49 straipsnis, 50 straipsnio 1 dalis ir 124 straipsnis.

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Slovėnijos Respublikos Konstitucijos 155 straipsnyje numatyta:

„Įstatymai, kitos bendro pobūdžio taisyklės ir aktai negali būti taikomi atgaline data. Tik pačiame įstatyme gali būti numatyta, kad tam tikros konkrečios jo nuostatos taikomos atgaline data, jei tai reikalinga atsižvelgiant į viešąjį interesą ir jei tai neturi įtakos įgytomis teisėms“.

Zakon o elektronskih komunikaciji [Elektroninių ryšių įstatymas] (ZEKom)

ZEKom 50 straipsnyje numatyta:

„1) Sprendimą dėl radijo dažnių skyrimo Agentūra priima apibrėžtam laikotarpiui, t. y. ne ilgesniam kaip 15 metų laikotarpiui, išskyrus atvejus, kai radijo dažniai skiriami judriojo ryšio radiotelefonijos paslaugoms aviacijos ir jūreivystės srityse.

<...>“.

ZEKom 51 straipsnyje nustatyta:

„Sprendimo dėl radijo dažnių skyrimo galiojimas gali būti pratęstas jo adresato prašymu, jei įvykdomos visos sąlygos, kurios yra nustatytos sprendimo galiojimo šiems radijo dažniams pabaigos metu“.

Zakon o elektronskih komunikaciji (ZEKom-1), kuriuo 2013 m. sausio 15 d. buvo pakeistas *ZEKom* ir kuris buvo taikomas iki 2022 m. lapkričio 9 d., nes 2022 m. lapkričio 10 d. įsigaliojo *Zakon o elektronskih komunikaciji (ZEKom-2)*, kuriuo EERK direktyva buvo perkelta į nacionalinę teisę.

ZEKom 53 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Sprendimą dėl radijo dažnių skyrimo Agentūra priima apibrėžtam laikotarpiui, atsižvelgdama į atitinkamą laikotarpį, būtiną investicijoms amortizuoti, ir bet kuriuo atveju ne ilgesniam kaip 15 metų laikotarpiui, išskyrus atvejus, kai radijo dažniai yra skirti judriojo ryšio radiotelefonijos paslaugoms aviacijos ir jūreivystės srityse“.

Minėto įstatymo 54 straipsnio 1, 5 ir 6 dalyse nurodyta:

„1. Sprendimo dėl radijo dažnių skyrimo, išskyrus sprendimus dėl radijo dažnių skyrimo siekiant užtikrinti viešųjų ryšių paslaugų teikimą galutiniams naudotojams, galiojimas gali būti pratęstas jo adresato prašymu, jeigu įvykdomos visos sąlygos, kurios yra nustatytos sprendimo dėl šių radijo dažnių naudojimo galiojimo pabaigos metu, taip pat atsižvelgiant į šio įstatymo 194, 195, 196 ir 197 straipsniuose numatytus tikslus.

<...>

5. Jeigu pratęsimas suteikiamas, Agentūra priima naują sprendimą dėl radijo dažnių skyrimo.

6. Sprendimo dėl radijo dažnių, skirtų radijo įrenginių matavimo, sertifikavimo ir kitokio tikrinimo poreikiams tenkinti, kaip ir sprendimo dėl radijo dažnių, skirtų viešiesiems renginiams, skyrimo galiojimas negali būti pratęstas“.

ZEKom-1 240 straipsnyje buvo numatyta, kad *ZEKom* pagrindu priimti sprendimai gali būti iš dalies keičiami, panaikinami arba nustoti galioti *ZEKom-1* numatytomis sąlygomis ir tvarka.

Kita vertus, *ZEKom-2* 307 straipsnyje nustatyta, kad sprendimai, priimti remiantis *ZEKom-1* ir susiję su terminais, kurie dar nebuvo pasibaigę įsigaliojus *ZEKom-2*, gali būti keičiami, panaikinami arba nustoti galioti pastarajame įstatyme nustatytomis sąlygomis ir tvarka.

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 Dabartinė pareiškėja – bendrovė *T-2 d.o.o.* (ribotos atsakomybės bendrovė *T-2*, atsakinga už elektroninių ryšių ir atitinkamos įrangos kūrimą, vystymą ir rinkodarą) – turėjo individualią teisę naudoti šiuos radijo dažnius: nuo 1 935 MHz iki 1 950 MHz ir kartu nuo 2 125 MHz iki 2 140 MHz bei nuo 1 910 MHz iki 1 915 MHz, kurie 2006 m. rugsėjo 21 d. – 2021 m. rugsėjo 21 d. laikotarpiu buvo jai skirti sprendimu dėl viešųjų ryšių paslaugų teikimo galutiniams naudotojams užtikrinimo (toliau – sprendimas dėl radijo dažnių skyrimo arba „SRDS“). 2021 m. rugpjūčio 20 d. prašyme pareiškėja paprašė pratęsti SRDS galiojimą tiek, kiek jis susijęs su dvipusio ryšio dažnių pora nuo 1935 MHz iki 1950 MHz ir nuo 2125 MHz iki 1950 MHz.
- 2 Dabartinė atsakovė – 2021 m. spalio 1 d. *Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije* (Slovėnijos Respublikos ryšių tinklą ir paslaugų agentūra) – atmetė prašymą pratęsti SRDS galiojimą motyvuodama tuo, kad pagal *ZEKom-1* negalima SRDS, kuriuo siekiama užtikrinti ryšių paslaugas galutiniams vartotojams, galiojimo pratęsti ilgesniam nei 15 metų laikotarpiui. Atsakovės teigimu, EERK direktyvos 49 straipsnio nuostata, kuria remiasi pareiškėja, negali būti taikoma priimant sprendimą dėl pratęsimo, nes nėra teisiškai išsami. Ši nuostata iš dalies yra neapibrėžta taisyklė, nes ji turi būti papildyta konkrečiu turiniu, o, be to, valstybėms narėms paliekama diskrecija nuspręsti, kaip ji turi būti

perkelta į nacionalinę teisę. Pavyzdžiui, Slovėnijos Respublika nusprendė, kad į naująjį įstatymą visai neperkels EERK direktyvos 49 straipsnio 2 dalies, bet jau nuo pat pradžių numatė, kad teisės galios 20 metų.

- 3 Atsakovė tvirtina, kad pagal EERK direktyvos 49 straipsnį pareiškėjos siūlomas automatinis radijo spektro (toliau – RS) naudojimo teisių pratęsimas net nėra numatytas. Be to, individualių [naudojimo teisių] termino pratęsimas pagal EERK direktyvos 49 straipsnio 3 dalį, siekiant užtikrinti reguliavimo nuspėjamumą dvidešimt metų, pirmą kartą buvo numatytas tik toje direktyvoje. Vis dėlto tai reiškia, kad pratęsimo sąlygos turi būti žinomos nuo radijo dažnių naudojimo teisių skyrimo momento. 2006 m. skiriant aptariamus radijo dažnius nebuvo reikalaujama laikytis šių sąlygų.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 4 Pareiškėja kreipėsi į teismą, prašydama panaikinti sprendimą, kuriuo atsakovė atmetė jos prašymą pratęsti SRDS galiojimą. Skunde ji teigia, kad atsakovė, vadovaudamasi EERK direktyvos 49 straipsnio 2 dalimi, sprendimų dėl radijo dažnių skyrimo, kuriems nustatytas 15 metų galiojimo terminas, atveju turėjo sudaryti galimybę prieš pasibaigiant jų galiojimo terminui pratęsti jų galiojimą dar penkeriems metams, nes *ZEKom-1* įtvirtintos taisyklės akivaizdžiai prieštarauja EERK direktyvai. Jos nuomone, šios direktyvos 49 straipsnio 2 dalies nuostata yra aiški, tiksli ir besąlygiška, todėl ji yra taikytina tiesiogiai ir veiksminga. Šios nuostatos tikslas – užtikrinti esamų teisių turėtojų teisinį saugumą ir reglamentavimo nuspėjamumą mažiausiai 20 metų laikotarpi. Joje teigiama, kad dėl šios priežasties reguliavimo institucija privalo, jei teisės buvo skirtos 15 metų laikotarpiui, pratęsimo procedūrą pradėti likus ne mažiau kaip dvejiems metams iki teisių galiojimo pabaigos. Pareiškėja pažymi, kad EERK direktyva Slovėnijos Respublikai yra privaloma nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos, t. y. nuo 2018 m. gruodžio mėn. Be to, ji teigia, kad pagal šią direktyvą 49 straipsnio 2 dalis taikoma pratęsiant ne tik tų individualių radijo dažnių naudojimo teisių, kurios buvo suteiktos įsigaliojus šiai direktyvai, bet ir teisių, kurios buvo suteiktos prieš priimant šią direktyvą ir jos įsigaliojimo metu dar nebuvo pasibaigusios, galiojimo terminą. Taigi atsakovė, remdamasi minėta EERK direktyvos nuostata, nuo 2020 m. gruodžio 21 d. turėjo papildomai sudaryti galimybę trumpesniam nei 20 metų laikotarpiui skirtų teisių turėtojams pratęsti jų galiojimą iki 20 metų. Tas pats pasakytina apie pareiškėją, nes 15 metų laikotarpis, kuriuo ji gaudavo ginčijamus radijo dažnius, baigėsi 2021 m. rugsėjo 21 d., todėl EERK direktyvos įsigaliojimo momentu arba pasibaigus jos perkėlimo į nacionalinę terminui jos teisė dar nebuvo išnykusi. Pareiškėja prašo *Upravno sodišče* panaikinti ginčijamą sprendimą ir grąžinti bylą agentūrai atsakovei naujam sprendimui priimti.
- 5 Atsiliepime į skundą atsakovė teigia, kad EERK direktyvos 49 straipsnio 2 dalis yra sąlyginio taikymo taisyklė ir kad pagal ją valstybėms narėms paliekama tam tikra diskrecija, nes jos neįpareigojamos automatiškai pratęsti leidimo galiojimo

terminą. Atsakovė taip pat tvirtina, kad [naudojimo teisių] galiojimo trukmės pratęsimas individualioms belaidžio plačiajuosčio elektroninio ryšio paslaugoms numatytas siekiant užtikrinti reguliavimo nuspėjamumą 20 metų tik tiems radijo dažniams, kurie buvo paskirti įsigaliojus EERK direktyvai, ir kad minėta nuostata negali būti taikoma atgaline data. Atsakovė nurodo, kad pratęsimo sąlygos turėjo būti žinomos jau tuo momentu, kai buvo suteikta teisė naudoti radijo dažnius, taigi 2006 m. birželio 9 d., kai Slovėnijos Respublikos oficialiajame leidinyje buvo paskelbtas viešas konkursas dėl minėtų dažnių. Kadangi minėtame viešajame konkurse, o vėliau ir SRDS, nebuvo numatyta galimybės pratęsti jo galiojimo terminą, atsižvelgiant į EERK direktyvos 49 straipsnio formuluotę, aptariamo SRDS galiojimas negali būti pratęstas.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 6 Šioje byloje kyla klausimas, ar būtina užtikrinti visišką EERK direktyvos veiksmingumą, pratęsiant SRDS, ar šioje direktyvoje nustatytos taisyklės dėl individualių teisių naudotis RS galiojimo trukmės taikomos tik toms teisėms, kurios buvo suteiktos jau įsigaliojus šiai direktyvai. Jei taip nėra, kyla klausimas, ar vertinant, ar reikia pratęsti SRDS galiojimą, reikėtų užtikrinti visišką Leidimų direktyvos veiksmingumą.
- 7 Šioje byloje *in iure* svarbios šios lemiamos aplinkybės:
 1. 2006 m. rugsėjo 21 d. atsakovė priėmė SRDS 15 metų laikotarpiui, t. y. iki 2021 m. rugsėjo 21 d;
 2. teisės suteikimo dieną, t. y. 2006 m. rugsėjo 21 d., Europos Sąjungoje galiojo Leidimų direktyva, kurioje buvo numatyta, kad naudojimo teisės galiojimo laikotarpis, kai ji suteikiama konkrečiam laikotarpiui, turi atitikti paslaugos pobūdį; vis dėlto Slovėnijos Respublikoje galiojo *ZEKom*, pagal kurią buvo leidžiama bet kurio SRDS galiojimą pratęsti ilgesniam nei 15 metų laikotarpiui, jeigu būtų įvykdytos visos sąlygos, šių radijo dažnių naudojimui taikytos tuo metu, kai baigėsi šio sprendimo galiojimo terminas;
 3. 2021 m. rugsėjo 21 d., kai baigėsi SRDS galiojimas, Europos Sąjungoje galiojo EERK direktyva, kurioje valstybėms narėms aiškiai nenustatyta, kaip jos turi reglamentuoti pratęsimo tvarką individualioms teisėms naudotis RS, kurios buvo suteiktos ne šios direktyvos galiojimo laikotarpiu, o iki jos įsigaliojimo, bet tebegaliojo šios direktyvos įsigaliojimo momentu;
 4. 2021 m. rugsėjo 21 d. Slovėnijos Respublikoje turėjo būti taikomas *ZEKom-I*, kuriame individualių RS naudojimo teisių, suteiktų siekiant užtikrinti viešųjų ryšių paslaugų teikimą galutiniams paslaugų gavėjams atveju buvo aiškiai numatyta, kad galiojimo laikotarpis negali būti pratęstas ilgesniam nei 15 metų laikotarpiui;

5. tuo metu, kai SRDS nustojo galioti (2021 m. rugsėjo 21 d.), Slovėnijos Respublika dar nebuvo perkėlusį EERK direktyvos į savo teisės sistemą, nors tai turėjo padaryti iki 2020 m. gruodžio 20 d.
- 8 Taigi sprendimas šioje byloje visiškai priklauso nuo to, ar EERK direktyvos 49 straipsnio 1 ir 2 dalys taikytinos tiesiogiai ir dėl to naudojimo teisė pasibaigus 15 metų terminui paprastai turi būti pratęsta dar penkeriems metams, ir nuo to, ar ši nuostata (taip pat) taikoma toms individualioms RS naudojimo teisėms, kurios atsirado iki EERK direktyvos įsigaliojimo ir nebuvo išnykusios šios direktyvos įsigaliojimo momentu, ar Leidimų direktyvos 5 straipsnis tam tikrais atvejais tiesiogiai taikytinas esamoms teisėms ir tuo momentu, kai SRDS nustoja galioti, reikia įvertinti jo taikymo trukmės tinkamumą arba pagrįstą investicijų amortizacijos laikotarpį, atsižvelgiant į tai, kad pagal šią nuostatą draudžiama tokia nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią neleidžiama termino pratęsti ilgesniam nei 15 metų laikotarpiui, neatsižvelgiant į laikotarpio tinkamumą ar investicijų amortizaciją.
- 9 Neginčijama, kad Slovėnijos Respublika laiku neperkėlė EERK direktyvos į savo teisės sistemą. Todėl *Upravno sodišče* kyla abejonių dėl EERK direktyvos 49 straipsnio 2 dalies pirmos, antros, trečios ir ketvirtos pastraipų besąlygiškumo ir tikslumo. Siekiant priimti sprendimą šioje byloje, svarbiausia nustatyti, kaip turi būti aiškina sąvoka „reguliavimo nuspėjamumas teisių turėtojams“. Pareiškėja ją aiškina taip, kad teisė turi būti suteikta 15 metų laikotarpiui, bet nuspėjamumas 20 metų laikotarpiu užtikrinamas pripažįstant būtinybę pagal minėtos direktyvos 49 straipsnio 1 dalies reikalavimus pratęsti šios teisės galiojimo laikotarpį dar penkeriems metams, nebent būtų nustatyta, kad toks pratęsimas neatitiktų bendrųjų kriterijų, nustatytų tos pačios direktyvos 49 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos a arba b punktuose, arba jeigu kompetentinga institucija iškeltų turėtojiui vykdomąją bylą dėl su naudojimo teisėmis susijusių sąlygų nesilaikymo, kaip tai suprantama pagal 49 straipsnio 2 dalies ketvirtą pastraipą.
- 10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, neaišku, ar valstybės narės gali laisvai nuspręsti, kokiomis sąlygomis jos užtikrins naudojimo teisės nuspėjamumą 20 metų, t. y. kokiomis sąlygomis jos, nusprendusios, kad ši teisė galioja 15 metų, garantuos jos galiojimo laikotarpio pratęsimą dar penkeriems metams. Be to, šis teismas abejoja, ar EERK direktyva yra pakankamai tiksli, kad jis galėtų ja remtis priimdamas sprendimą.
- 11 Taigi kyla klausimas, ar pagal šią direktyvą valstybėms narėms leidžiama nuspręsti, į kokias sąlygas jos atsižvelgs pratęsdamos šios teisės galiojimą. Šia linkme visų pirma nukreipia EERK direktyvos 49 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa, kurioje teigiama, kad prieš suteikdamos teisę, valstybės narės visoms suinteresuotoms šalims pateikia bendruosius naudojimo teisių laikotarpio pratęsimo kriterijus, o vėliau nurodo reikalavimus, kuriais tokie bendrieji kriterijai gali būti grindžiami. Jei šioje direktyvoje nustatytos sąlygos būtų taikomos tiesiogiai, faktiškai nereikėtų numatyti konkrečios galimybės susipažinti su šiais

kriterijais, nes reikėtų manyti, kad jei šie kriterijai yra įtraukti į jau paskelbtą teisės normą, jie yra žinomi arba turi būti žinomi tiems, kuriems jie yra skirti.

- 12 Kita vertus, šis teismas abejoja, ar pačioje direktyvoje jau yra nustatytos bendrosios sąlygos, kurios turi būti tenkinamos pratęsiant laikotarpį (konkurencijos užtikrinimas, veiksmingas RS naudojimas, inovacijų ir investicijų skatinimas, investuojamas kapitalas). Vis dėlto šiam teismui visų pirma atrodo, kad nėra aišku, ar valstybė, remdamasi turima diskrecija, gali nuspręsti, kad pratęsimas priklauso nuo investicijų į infrastruktūrą apimties, ar pačioje direktyvoje jau yra numatyta, jog ši sąlyga, taigi ir investuoto kapitalo amortizacija, yra esminė pratęsimo sąlyga, nes toks požiūris matyti tiek iš 49 straipsnio 1 dalies, tiek iš jo 2 dalies; teisėjų kolegija taip pat kelia klausimą dėl skirtingų kriterijų santykio, t. y. kuriam kriterijui turėtų būti teikiama pirmenybė prieš kitus kriterijus, [ir] ar valstybės narės gali laisvai apibrėžti šį aspektą (tik) perkeldamos šią direktyvą į nacionalinę teisę.
- 13 Jeigu Teisingumo Teismas į klausimą, ar EERK direktyvos 49 straipsnio 1 ir 2 dalys turi tiesioginį poveikį vertikaliesiems teisiniams santykiams, atsakyti teigiamai, *Upravno sodišče* taip pat prašo nuspręsti, ar pagal šią direktyvą reikalaujama nuspėjamumo 20 metams, ar 15 metų suteiktos teisės galiojimo laikotarpio pratęsimo (tam tikromis sąlygomis) dar 5 metams, net ir tuo atveju, kai tos individualios RS naudojimo teisės buvo suteiktos dar iki šios direktyvos įsigaliojimo. EERK direktyvos 124 straipsnyje šių teisių pereinamojo laikotarpio taisyklės iš tikrųjų nenustatytos, tačiau šis teismas iš šios direktyvos konstatuojamųjų dalių irgi negali padaryti išvados apie šios direktyvos tikslą, susijusį su šiais ryšiais. Išvada, kad ši direktyva netaikoma atgaline data, galima daryti nebent iš tos pačios direktyvos 49 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos, kurioje numatyta, kad pratęsimo kriterijai turi būti žinomi dar prieš suteikiant teises, ir iš šios nuostatos ketvirtos pastraipos, pagal kurią pratęsimo procedūra pradama ne vėliau kaip likus dvejiems metams iki teisių galiojimo pabaigos. Iš tikrųjų tuo atveju, kai teisių galiojimo laikotarpis baigiasi anksčiau nei po dvejų metų nuo EERK direktyvos įsigaliojimo, tokio laikotarpio užtikrinti neįmanoma.
- 14 Be to, šis teismas klausia, ar, atsižvelgiant į EERK direktyvos 50 straipsnio 1 dalies nuostatą, aplinkybė, kad galimybė pratęsti teisės galiojimą buvo aiškiai atmesta šios teisės pasibaigimo metu galiojusiuose teisės aktuose, gali turėti įtakos sprendimui dėl pratęsimo.
- 15 Jei atsakymas į klausimą, ar EERK direktyva taikoma iki šios direktyvos įsigaliojimo suteiktų RS individualaus naudojimo teisių pratęsimui, būtų neigiamas, *Upravno sodišče* klausia, ar prireikus reikia užtikrinti tokį patį poveikį, koks numatytas šioje direktyvoje, remiantis teisės suteikimo momentu galiojusia taisykle, įtvirtinta Leidimų direktyvos 5 straipsnio 3 dalyje, pagal kurią teisės galiojimo trukmė turi atitikti paslaugos pobūdį, arba atsižvelgiant į tai, kad investicijoms amortizuoti reikia pakankamai laiko, jeigu ši nuostata yra besąlygiška bei aiški ir pagal ją nereikia priimti jokio Sąjungos institucijų ar valstybių narių akto. Iš tikrųjų *Upravno sodišče* žinoma Teisingumo Teismo

jurisprudencija, kaip antai Sprendimas C-205/20, kuriame jis nurodė, kad Direktyvos 2014/67 20 straipsnio nuostata, pagal kurią numatytos finansinės sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios, turi tiesioginį poveikį. Aiškumo ir besąlygiškumo požiūriu tinkamumo ir proporcingumo sąvokos yra panašios. Tuo atveju, jei turėtų būti taikomos minėtos Leidimų direktyvos arba Leidimų direktyvą iš dalies keičiančios direktyvos nuostatos, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, kokie kriterijai turėtų būti taikomi pratęsiant individualios teisės naudoti RS galiojimą.

DARBINIS VERTINIMAS